

Зоран Миладиновић

**ПРАВО
ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ**



Универзитет у Крагујевцу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Зоран Миладиновић

**ПРАВО
ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ**



**Универзитет у Крагујевцу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ**

Крагујевац, 2009

**ПРАВО
ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ**

Аутор
Др ЗОРАН МИЛАДИНОВИЋ
ванредни професор Правног факултета у Крагујевцу

Издавач
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
Институт за правне и друштвене науке

За издавача
Проф. др ПРЕДРАГ СТОЈАНОВИЋ, декан

Рецензенти
Др СЛОБОДАН МАРКОВИЋ
редовни професор Правног факултета у Београду
Др БОЖИН ВЛАШКОВИЋ
редовни професор Правног факултета у Крагујевцу

Коректура
МАРИЈА РАДИВОЈЕВИЋ
МИРЈАНА РАДИВОЈЕВИЋ

Штампа
Inter Print, Kragujevac
Тираж
300 Примерака

ISBN 978-86-7623-006-08

Министарство науке Републике Србије помогло је издавање ове публикације, која је резултат ауторовог рада на петогодишњем пројекту бр.149043Д, Приступ правосуђу-инструменти за имплементацију европских стандарда у правни систем Републике Србије“.

САДРЖАЈ

УВОД

1. Појам права интелектуалне својине.....	3
2. Неопходност адекватне заштите права интелектуалне својине	5
3. Извори права интелектуалне својине.....	9
3. 1. Извори права интелектуалне својине у нашој земљи.....	10
3. 2. Међународни извори права интелектуалне својине.....	11
3. 3. Извори права интелектуалне својине ЕУ.....	15

ПРВИ ДЕО НАЦИОНАЛНО ПРАВО ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ

ГЛАВА I ПАТЕНТНО ПРАВО

1. Појам патентног права.....	19
2. Проналазак као предмет заштите.....	21
3. Врсте проналазака	23
4. Услови заштите проналаска.....	25
5. Субјект заштите и права проналазача.....	28
6. Стицање патента.....	31
6. 1. Поступак за признавање патента.....	33
6. 1. 1. Подношење пријаве за признавање патента.....	34
6. 1. 2. Модел пријаве за признавање патента.....	37
6. 2. Јединство проналаска.....	43
6. 3. Издвојена пријава и допунска пријава.....	43
6. 4. Право првенства на заштиту проналаска-стицање патента.....	45
6. 5. Утврђивање датума подношења пријаве, формално и суштинско испитивање пријаве за признавање патента.....	46
6. 5. 1. Модел исправе о патенту.....	49
7. Заштита проналаска малим патентом.....	50
8. Заштита поверљивих проналазака	50
9. Заштита проналазака створених у радном односу.....	52
10. Садржина патента.....	54
10. 1. Садржина права из пријаве за признавање патента.....	55

10. 2. Садржина патента за проналазак производа.....	57
10. 3. Садржина патента за проналазак поступка.....	60
10. 4. Садржина патента за проналазак примене.....	61
10. 5. Садржина патента за проналазак који се односи на биотехнологију..	62
11. Обим права.....	63
12. Ограничења патента.....	63
13. Трајање и престанак патента.....	69

Г Л А В А II ПРАВО ЖИГА

1. Појам права жига.....	71
2. Ознака као предмет заштите.....	73
3. Неке посебне врсте ознака.....	74
4. Начело специјалности у праву о жиговима.....	75
5. Функције ознака.....	76
6. Начини стицања жига.....	77
7. Услови заштите ознаке жигом.....	78
7. 1. Ознаке које се не могу заштити жигом.....	80
7. 2. Ознаке које се могу заштити жигом под одређеним условима.....	81
8. Субјект заштите и право на заштиту	83
9. Поступак стицања жига.....	84
9. 1. Пријава за признавање жига.....	84
9. 1. 1 Модел пријаве за признавање жига.....	86
9. 2. Право првенства на заштиту одређене ознаке жигом.....	88
9. 3. Формално и суштинско испитивање пријаве за признавање жига.....	89
9. 3. 1. Модел исправе о жигу.....	91
10. Садржина жига.....	92
11. Обим заштите.....	94
12. Ограничења жига.....	97
13. Раздвајање жига.....	98
14. Трајање и престанак жига.....	99

Г Л А В А III ПРАВО ЗАШТИТЕ ДИЗАЈНА

1. Појам права дизајна.....	103
2. Спољашњи изглед производа као предмет заштите.....	104
3. Услови заштите.....	106
4. Субјект заштите и право на заштиту.....	108
5. Стицање права на дизајн.....	110
5. 1. Пријава за признавање права на дизајн.....	110
5. 1. 1. Модел пријаве за признавање права на дизајн.....	

(тродимензионални предмет заштите).....	112
5. 1. 2. Модел пријаве за признавање права на дизајн (двдимензионални предмет заштите).....	116
5. 2. Право првенства на заштиту дизајна.....	120
5. 3. Формално и суштинско испитивање пријаве.....	120
6. Садржина права на дизајн.....	122
7. Ограничења права на дизајн.....	123
8. Заштита дизајна као ауторског дела.....	125
9. Трајање и престанак права на дизајн.....	125

Г Л А В А IV

ПРАВО ЗАШТИТЕ ОЗНАКЕ ГЕОГРАФСКОГ ПОРЕКЛА

1. Појам права ознака географског порекла.....	128
2. Ознака-назив места као предмет заштите.....	130
3. Услови заштите ознаке географског порекла.....	131
4. Субјект заштите и лица која имају право на заштиту.....	133
5. Специфичност поступка заштите ознаке географског порекла.....	134
5. 1. Регистровање ознаке географског порекла.....	135
5. 1. 1. Модел пријаве за регистровање ознаке географског порекла.....	138
5. 2. Стицање статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла.....	141
5. 2. 1. Модел пријаве за признавање статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла.....	143
6. Садржина права овлашћеног корисника ознаке географског порекла.....	148
7. Обим заштите и ограничења права овлашћеног корисника ознаке географског порекла.....	149
8. Престанак регистроване ознаке географског порекла и права статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла.....	150

Г Л А В А V

ПРАВО ЗАШТИТЕ ТОПОГРАФИЈЕ ИНТЕГРИСАНОГ КОЛА

1. Појам права топографије интегрисаног кола.....	152
2. Топографија интегрисаног кола као предмет заштите.....	153
3. Услови заштите.....	154
4. Субјект заштите и право на заштиту топографије.....	154
5. Начин заштите топографија интегрисаних кола.....	156
6. Поступак за признавање права на топографију.....	156
6. 1. Модел пријаве за заштиту топографије интегрисаног кола.....	159
7. Садржина и ограничења права на топографију.....	167
8. Трајање и престанак права на топографију.....	168

ГЛАВА VI ПРАВО ЗАШТИТЕ НОВИХ БИЉНИХ СОРТИ

1. Појам права заштите биљних сорти.....	169
2. Предмет и услови заштите.....	171
3. Субјект заштите.....	173
4. Поступак заштите нове биљне сорте.....	173
5. Права и обавезе ствараоца нове биљне сорте.....	175
6. Ограничења права ствараоца нове биљне сорте.....	176
7. Трајање и престанак права	177

ГЛАВА VII KNOW HOW

1. Појам, особине, значај.....	179
--------------------------------	-----

ГЛАВА VIII АУТОРСКО ПРАВО

1. Појам ауторског права.....	182
2. Ауторско дело-појам и услови заштите.....	183
3. Својства која нису од значаја за заштиту ауторског дела.....	186
4. Обим заштите ауторског дела.....	187
5. Творевине које не уживају ауторско-правну заштиту.....	188
6. Врсте ауторских дела.....	189
6. 1. Законски примери ауторских дела.....	190
6. 1. 1. Програми рачунара као ауторско дело.....	190
6. 2. Ауторскоправна подела ауторских дела.....	192
6. 3. Подела ауторских дела према њиховом статусу.....	194
7. Оригинални и неоригинални примерци ауторског дела.....	197
8. Аутор дела и носилац ауторског права.....	200
9. Коаутори и коауторски однос.....	201
9. 1. Коауторство на филмском делу	203
9. 2. Аутори спојених дела.....	204
10. Настанак субјективног ауторског права.....	205
11. Садржина субјективног ауторског права.....	207
11. 1. Личноправна овлашћења аутора.....	208
11. 2. Имовинскоправна овлашћења аутора.....	214
11. 2. 1. Искоришћавање ауторског дела у телесној форми.....	215
11. 2. 2. Овлашћење на искоришћавање ауторског дела у бестелесној форми.....	219
12. Ограничења субјективног ауторског права.....	230

12. 1. Ограничења искључивих имовинскоправних овлашћења аутора у виду суспензије искључивих овлашћења аутора.....	231
12. 2. Ограничења искључивих имовинскоправних овлашћења аутора у виду законске лиценце.....	236
13. Ауторско дело створено у радном односу.....	237
14. Трајање ауторског права.....	238
15. Права страних лица као аутора, односно носилаца ауторског права у нашој земљи.....	239

ГЛАВА IX ПРАВА СРОДНА АУТОРСКОМ ПРАВУ

1. Појам права сродних ауторском праву.....	242
2. Право интерпретатота.....	243
3. Право произвођача фонограма.....	248
4. Право произвођача видеограма.....	250
5. Право произвођача емисија.....	252
6. Право произвођача базе података.....	254
7. Право првог издавача слободног дела.....	256
8. Аналогна примена правила ауторског права.....	256

ГЛАВА X ОСТВАРИВАЊЕ АУТОРСКОГ И СРОДНИХ ПРАВА

1. Појам и облици остваривања ауторског и сродних права.....	259
2. Индивидуално остваривање ауторског и сродних права.....	259
3. Колективно остваривање ауторског и сродних права.....	261
3. 1. Систем функционисања колективног остваривања ауторског и сродних права.....	263
4. Државна контрола рада организације.....	266
5. Међународна сарадња организација.....	267

ГЛАВА XI ПРОМЕТ ПРАВА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ

1. Појам и облици промета.....	269
2. Промет личноправних овлашћења.....	269
3. Промет имовинскоправних овлашћења.....	271
3. 1. Наслеђивање имовинскоправних овлашћења.....	272
3. 2. Промет права интелектуалне својине на основу уговора.....	272
3. 2. 1. Транслативни облик промета.....	273
3. 2. 2. Конститутивни облик промета.....	274
4. Уговор о лиценци.....	277

5. Ауторски уговори-општа правила.....	283
5. 1. Издавачки уговор.....	288
5. 2. Уговор о представљању и уговор о извођењу дела.....	294
5. 3. Уговор о преради ауторског дела.....	296
5. 4. Уговор о филмском делу.....	298
5. 5. Уговор о наруџбини ауторског дела.....	303
6. Промет права интелектуалне својине на основу закона.....	305

Г Л А В А XII

СУДСКА ЗАШТИТА ПРАВА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ

1. Појам и облици заштите.....	307
2. Грађанскоправна заштита	307
2. 1. Повреда права као претпоставка грађанскоправне заштите.....	307
2. 2. Тужилац и тужени у спору због повреде права интелектуалне својине.....	310
2. 3. Тужбени захтеви у спору због повреде права интелектуалне својине	312
2. 4. Субјективне претпоставке одговорности због повреде права интелектуалне својине.....	319
2. 5. Застарелост на подношење тужбе због повреде права интелектуалне својине.....	320
2. 6. Привремене мера у случају повреде права интелектуалне својине.....	320
2. 7. Мере обезбеђивања доказа у случају повреде права интелектуалне својине.....	321
3. Казненоправна заштита права интелектуалне својине.....	322
4. Управноправна заштита права интелектуалне својине.....	325

ДРУГИ ДЕО

ПРАВО КОНКУРЕНЦИЈЕ

1. Појам конкуренције	331
2. Појам и облици нарушавања конкуренције.....	332
3. Нарочита дела нелојалне конкуренције повреде права интелектуалне својине.....	336
3. 1. Имитација туђег производа, услуге или рекламе.....	336
3. 2. Коришћење туђе ознаке.....	337
3. 3. Разводњавање туђе ознаке	340
4. Заштита од нелојалне конкуренције.....	342
4. 1. Грађанскоправна заштита од нелојалне конкуренције.....	343

ТРЕЋИ ДЕО

МЕЂУНАРОДНО ПРАВО ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ

1. Неопходност међународне заштите права интелектуалне својине.....	345
1. 1. Међународне конвенције као инструмент међународне заштите права интелектуалне својине.....	347
2. Међународна заштита ауторског права.....	348
2. 1. Бернска конвенција о заштити књижевних и уметничких дела-БК.....	348
2. 2. Универзална (Светска) конвенција о ауторском праву-УК.....	353
2. 2. 1. Однос између УК и БК.....	356
2. 3. Уговор о ауторском праву-УАП.....	357
3. Међународна заштита права сродних ауторском праву.....	358
3. 1. Конвенција о заштити уметника извођача, произвођача фонограма и организација за радиодифузију (Римска конвенција -РК).....	358
3. 1. 1. Право репродуктивних уметника-интерпретатора.....	359
3. 1. 2. Право произвођача фонограма.....	360
3. 1. 3. Право радиодифузних организација.....	361
3. 2. Конвенција о заштити произвођача фонограма од недозвољеног умножавања њихових фонограма (Женевска конвенција-ЖК).....	362
3. 3. Уговор о интерпретацијама и фонограмима-УИФ.....	363
4. Међународна заштита права индустријске својине.....	365
4. 1. Париска конвенција за заштиту индустријске својине-ПК.....	365
4. 2. Уговор о сарадњи у области патената-УСП.....	370
4. 3. Конвенција о издавању европских патената-КЕП.....	374
4. 4. Конвенција о евроазијском патенту-КЕАП.....	378
4. 5. Будимпештански споразум о међународном признавању депозита микроорганизама за потребе патентирања-БС.....	379
4. 6. Мадридски аранжман о међународном регистровању жигова-МА.....	381
4. 7. Хашки аранжман о међународном регистровању индустријског дизајна-ХА.....	383
4. 8. Лисабонски аранжман о заштити ознака порекла и њиховом међународном регистровању-ЛА.....	384
4. 9. Вашингтонски уговор о интелектуалној својини у вези са интегрисаним колима-ВУ.....	385
4. 10. Конвенција о заштити нових биљних сорти-КЗБС.....	386
4. 11. Стразбуршки споразум о међународној класификацији Патената-СМПК.....	388
4. 12. Ничански аранжман о међународној класификацији производа и услуга ради регистровања жигова-НИЧА.....	388
4. 13. Бечки споразум о установљењу међународне класификације фигуративних елемената жигова-БС.....	389

4. 14. Локарнски аранжман о установљењу међународне класификације индустријскоог дизајна.....	390
5. Споразум о трговинским аспектима права интелектуалне својине -TRIPS.....	390

ЧЕТВРТИ ДЕО ПРАВО ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ ЕУ

1. Опште напомене.....	393
2. Области интелектуалне својине уређене Правилима.....	394
2. 1. Правило о комунитарном жигу.....	394
2. 2. Правило о комунитарном дизајну.....	395
2. 3. Правило о заштити имена порекла и ознака порекла за пољопривредне и прехранбене производе.....	396
2. 4. Правило о комунитарном праву заштите биљних сорти.....	397
2. 5. Правило ЕУ о увођењу сертификата о додатној заштити проналазака који се односе на медицинске производе.....	398
2. 6. Правило ЕУ о увођењу сертификата о додатној заштити проналазака који се односе на производе за заштиту биља.....	399
2. 7. Правило о царинским мерама против робе за коју се сумња да повређује права интелектуалне својине.....	400
3. Области права интелектуалне својине уређене Директивама.....	401
3. 1. Директива о правној заштити биотехнолошких проналазака.....	401
3. 2. Директива о усклађивању прописа држава чланица у материји робног жига.....	402
3. 3. Директива о правној заштити дизајна.....	403
3. 4. Директива о правној заштити топографија интегрисаних кола.....	404
3. 5. Директива о правној заштити рачунарских програма.....	405
3. 6. Директива о праву давања у закуп и на послугу, као и о одређеним правима сродним ауторском праву у области интелектуалне својине.....	406
3. 7. Директива о координацији одређених ауторскоправних и сродно- правних прописа који се односе на сателитско емитовање и кабловску реемисију.....	407
3. 8. Директива о хармонизацији рока трајања ауторског права и одређених сродних права.....	407
3. 9. Директива о правној заштити база података.....	408
3. 10. Директива о хармонизацији одређених аспеката ауторског и сродних права у информатичком друштву.....	409
3. 11. Директива о праву препродаје у корист аутора оригиналног примерка уметничког дела.....	410
3. 12. Директива о спровођењу права интелектуалне својине.....	410
Литератула.....	412